WIKIPEDIA

Buitreraptor

Iz Wikipedije, slobodne enciklopedije

Buitreraptor je bio grabežljiv teropod-dromeosaurid, koji je tokom perioda krede nastanjivao Argentinu.

Buitreraptor je opisan 2005. godine. Tipična vrsta je *Buitreraptor gonzalezorum*. Bio je veličine pijetla i imao vrlo izduženu glavu i mnogo malih zuba.

Buitreraptor

Restauracija

Status zaštite

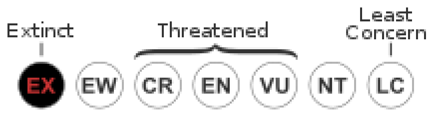

Status zaštite: **Izumrli** ({{{kada}}}) (IUCN 3.1)

Naučna klasifikacija

Carstvo:	Animalia
Koljeno:	Chordata
Porodica:	†Dromaeosauridae
Potporodica:	†Unenlagiinae
Rod:	†***Buitreraptor*** Makovicky, Apesteguía & Agnolin, 2005.
Vrsta:	†***Buitreraptor gonzalezorum*** Makovicky, Apesteguía & Agnolin, 2005.

Sadržaj/Садржај

Opis
Perje
Paleobiogeografija
Filogenija i diskusija o letu
Otkriće i naziv
Izvori
Vanjske poveznice

Opis

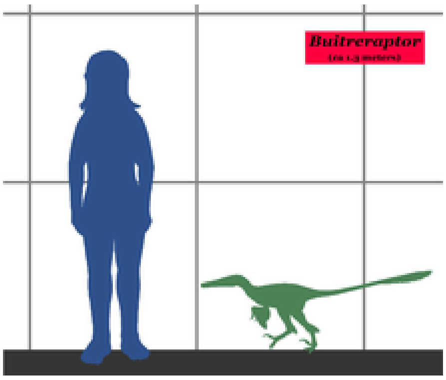

Veličina u usporedbi sa čovjekom

Buiteraptor je bio prilično malen dinosaur. Gregory S. Paul je 2010. procijenio njegovu dužinu na 1,5 metara, a težinu na tri kilograma.[1]

Buitreraptor ima neke fizičke osobine koje nisu tipične za sjeverne dromeosauride poput *Velociraptora*.

Buitreraptor je imao tanku, ravnu i jako izduženu njušku sa mnogo malih zuba bez nazubljenja i rubova pogodnih za rezanje; bili su i jako zakrivljeni i spljošteni.[2][3] Zbog toga su naučnici koji su ga prvi opisali zaključili da on nije lovio relativno velik plijen, kao neki drugi dromeosauridi, već malene životinje poput guštera i sisara. Njegovi prednji udovi bili su dugi i završavali su rukama sa po tri prsta. Bili su proporcionalno kraći nego kod drugih dromeosaurida, te otprilike jednake dužine, suprotno nego kod njegovih srodnika, kod kojih su oni bili različite dužine sa znatno dužim drugim prstom.

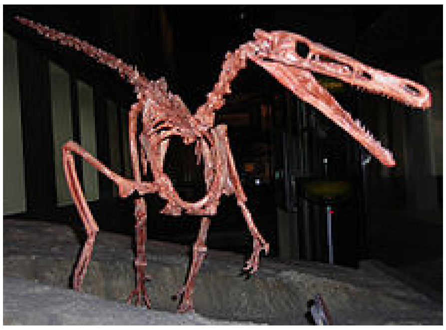

Odljev skeleta, Field Museum of Natural History

Njegovo tijelo u cjelini je također bilo vrlo izduženo, sa plitkim grudnim košem. Srpasta kandža na drugom nožnom prstu bila je relativno kratka i široka.

Perje

Royal Ontario Museum, Toronto, Kanada

Do sada nisu pronađeni fosilni ostaci perja kod *Buitreraptora*. Međutim, ono je pronađeno kod njegovih srodnika poput *Microraptora* i *Sinornithosaurusa*. Budući da su oni, kao njegovi vrlo bliski srodnici, imali perje, vrlo je vjerovatno da ga je imao i *Buitreraptor*. Prema Sebastianu Apesteguii, to je isto kao i rekonstruiranje izumrle vrste majmuna sa krznom, budući da svi današnji majmuni imaju krzno.[4]

Paleobiogeografija

Osim *Buitreraptora*, jedini poznati dromeosauridi sa južnih kontinenata bili su *Neuquenraptor*, *Austroraptor* i *Unenlagia* iz Južne Amerike (otkriveni ranije, tokom 2005.), *Rahonavis* (koji se prije smatrao pravom pticom) sa Madagaskara, te neidentificirana vrsta iz Australije, od koje su pronađeni jedino zubi. To otkriće na južnoj hemisferi pomoglo je naučnicima da razjasne da je porodica dromeosaurida bila rasprostranjenija po svijetu nego što se prije smatralo. Dokazi ukazuju na to da su se dromeosauridi prvi put pojavili tokom perioda jure, kada su kontinenti bili mnogo bliži jedan drugom nego danas. Otkrićem *Buitreraptora* naučnici su predložili da su se dromeosauridi pojavili prije oko 180 miliona godina, prije nego što se Pangea razdvojila.[5][6] Međutim, drugi paleontolozi u kasnijim su istraživanjima određivali vrijeme nastanka kao prije 160 miliona godina.[7]

Naučnici smatraju alternativnom mogućnošću da su dromeosauridi potekli sa drevnog kontinenta Laurazije na sjeveru, te tokom perioda krede migrirali na južni kontinent Gondvanu, budući da vrste sa južne hemisfere imaju osobine koje ne dijele sa svojim svejernim srodnicima. U la Buitreri su također pronađeni ostaci kopnenih krokodila, pterosaura, najvećih poznatih rinhocefala, zmija sa udovima, iguanidskih guštera, kornjača iz porodice Chelidae, sisara, te riba dvodihalica.[5]

Filogenija i diskusija o letu

Buitreraptor pokazuje raznovrsne osobine koje se mogu naći kod dromeosaurida, trudontida i ptica. Godine 2005. priključen je porodici Dromaeosauridae. Kladistička analiza naučnika koji su ga opisali pokazala je da spada u potporodicu Unenlagiinae unutar već spomenute porodice.

Otkriće *Buitreraptora* također je postalo predmet diskusije među naučnicima zbog pitanja da li se let mogao razviti neovisno kod ptica i dromeosaurida ili je naslijeđen od zajedničkog pretka koji ja također mogao letjeti.[8] Neki naučnici smatraju da je *Rahonavis*, srodnik *Buitreraptora*, mogao letjeti. Međutim, dokazi leta nisu nesumnjivo otkriveni kod drugih dromeosaurida, što je navelo neke naučnike da predlože da su dromeosauridi razvili let neovisno o pticama, u slučaju da je *Rahonavis* zaista bio sposoban za let.

Otkriće i naziv

Tokom ekspedicije u Patagoniji (Argentina) koju su 2004. predvodili Sebastián Apesteguia i Peter Makovicky, u pješčaru su pronađena četiri skeleta *Buitreraptora*.

Odljevi skeleta *Buitreraptora* (ispred) i *Deinonychusa* (iza), Field Museum of Natural History

Buitreraptor je tokom kasne krede (cenoman-turon, prije oko 94 miliona godina), kada je Južna Amerika bila izoliran kontinent kao i Australija danas, nastanjivao područje formacije Candeleros. Otkriven je na slavnom nalazištu fosila poznatom pod nazivom *La Buitrera* ("leglo lešinara"). Mada su dinosauri na tom nalazištu rijetki, u jednom obližnjem prije toga je pronađen *Giganotosaurus*, jedan od najvećih poznatih dinosaura mesoždera.[5]

Buitreraptor gonzalezorum je jedina poznata vrsta roda *Buitreraptor*. Naziv su joj dali Macovicky, Apesteguía i Federico Agnolín. Naziv roda znači "napadač lešinara", od španske riječi za lešinara - *buitre*, što se odnosi na *La Buitreru*, te od latinskog *raptor*, "otimač". Naziv vrste dat im je u čast braće Fábiana i Jorgea Gonzáleza, koji su realizovali većinu iskopavanja i pripremanja fosila.[5]

Holotipni primjerak, **MPCA 245**, sastoji se od nepotpunog skeleta sa lubanjom odrasle jedinke. Paratip je MPCA 238, krsna kost sa desnom karlicom i desnim zadnjim udom.[5] Druga dva primjerka još uvijek nisu opisana.

Izvori

1. Paul, G.S., 2010, *The Princeton Field Guide to Dinosaurs*, Princeton University Press p. 139
2. Gianechini, F.A.; Apesteguía, S., Makovicky, P.J (2009). "The unusual dentiton of *Buitreraptor gonzalezorum* (Theropoda: Dromaeosauridae), from Patagonia, Argentina: new insights on the unenlagine teeth". *Ameghiniana* **46** (4): 29R.
3. Gianechini, F.A.; Makovicky, P.J, Apesteguía, S. (2011). "The teeth of the unenlagiine theropod *Buitreraptor* from the Cretaceous of Patagonia, Argentina, and the unusual dentition of the Gondwanan dromaeosaurids". *Acta Palaeontologica Polonica* **56** (2): 279–290.
4. *National Geographic*: "New Birdlike Dino Adds to Debate on Origins of Flight" (http://news.nationalgeographic.com/news/2005/10/1018_051018_feathered_dino_2.html), 18-10-2005.
5. Makovicky, Peter J.; Apesteguía, Sebastián; Agnolín, Federico L. (2005). "The earliest dromaeosaurid theropod from South America". *Nature* **437**: 1007–1011. Bibcode:2005Natur.437.1007M (http://adsabs.harvard.edu/abs/2005Natur.437.1007M). PMID 16222297 (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16222297). doi:10.1038/nature03996 (https://dx.doi.org/10.1038%2Fnature03996).
6. *EurekAlert!*: "Newly discovered birdlike dinosaur is oldest raptor ever found in South America: Relative of *Velociraptor* rewrites evolutionary charts" (http://www.eurekalert.org/pub_releases/2005-10/fm-ndb101005.php), 12-10-2005.
7. Hu, D.; Hou, L.; Zhang, L.; Xu, X. (2009), "A pre-*Archaeopteryx* troodontid theropod from China with long feathers on the metatarsus", *Nature* **461** (7264), DOI:10.1038/nature08322 (https://dx.doi.org/10.1038%2Fnature08322)
8. *New Scientist*: "Feathered flight, so good they did it twice?" (http://www.newscientist.com/article/mg18825216.100-feathered-flight-so-good-they-did-it-twice.html), 15-10-2005.

Vanjske poveznice

- BBC News: Pticoliki dinosaur primorava na ponovno razmišljanje (http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/asia-pacific/4337888.stm), 13-Oct-2005

- Crtež i neke pojedinosti (http://internt.nhm.ac.uk/jdsml/nature-online/dino-directory/detail.dsml?Genus=Buitreraptor) iz Natural History Museuma, London.
- Web stranica National Science Foundationa (http://www.nsf.gov/news/news_summ.jsp?cntn_id=104498)

Dobavljeno iz "https://sh.wikipedia.org/w/index.php?title=Buitreraptor&oldid=4914543"

Ova stranica je zadnji put izmijenjena 18:36, 21 juni 2014.

Tekst je dostupan pod Creative Commons Attribution/Share-Alike licencom; dodatni uslovi se mogu primijeniti. Za detalje pogledajte uslove korištenja.